

สรุปงานสัมมนาทางวิชาการ From Green University to Sustainable University Campus: Experiences from the University of Hong Kong

โดย รศ.ดร.กิติกร จามรดุสิต

รองอธิการบดีฝ่ายสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยมหิดล

25 มกราคม พ.ศ. 2558

เมื่อวันศุกร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2558 สถาบันคลังสมองของชาติ ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดงานสัมมนาทางวิชาการเรื่อง From Green University to Sustainable University Campus: Experiences from the University of Hong Kong โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการทำงานของเครือข่าย International Sustainable Campus Network (ISCN) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของวิทยากรไทยและต่างประเทศจาก University of Hong Kong รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนามหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ยั่งยืน รูปแบบของการจัดการมีการผสมผสานทั้งการบรรยายจากวิทยากรรับเชิญทั้งภาคภาษาอังกฤษ และเวทีบรรยายโดยวิทยากรรับเชิญจากภาคสถาบันอุดมศึกษาไทย ในช่วงเช้าภายหลังจากการกล่าวต้อนรับ และแนะนำเครือข่าย ISCN รวมถึงกิจกรรมในช่วงปีที่ผ่านมา โดยท่านศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัตติ บุญหลง ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติแล้ว เป็นการบรรยายภาคภาษาอังกฤษโดยวิทยากรรับเชิญ Ms. Ann Kildahl, Sustainability Manager จาก University of Hong Kong ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ “Sustainable Campus: global trends and good practice, ISCN” “Sustainable Campus Initiatives: a case of University of Hong Kong” และ “Sustainable Campus: guideline for measuring outcomes” เนื้อหาโดยสรุปในช่วงของหัวข้อแรกวิทยากรได้กล่าวถึงความเป็มา วัตถุประสงค์ รวมถึงแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืน ซึ่งการสร้างคามยั่งยืนให้กับมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้นกับ 4 มิติองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจ (Economic) มิติสิ่งแวดล้อม (Environment) มิติสังคม (Social) และมิติการกำกับดูแล (Governance) นอกจากนี้ยังได้นำเสนอกิจกรรมที่ผ่านมาของเครือข่าย ISCN โดยเฉพาะกิจกรรมงาน ISCN 2014 Conference ที่เมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา และกิจกรรมงาน ISCN 2015 Conference ที่กำลังจะมีขึ้นในเดือนมิถุนายนปีนี้ที่ University of Hong Kong ในหัวข้อที่สองวิทยากรได้นำเสนอนโยบายแนวทาง รวมถึงประสบการณ์การพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนของ University of Hong Kong ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตได้ถึงแนวทางการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไม่เพียงเฉพาะผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย แต่ยังมีคามพยายามที่จะสร้างแรงจูงใจเพื่อการปลูกฝังแนวคิดของคามยั่งยืนสู่นักศึกษา และชุมชนโดยรอบ ผ่านกิจกรรมความร่วมมือที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการปลูกต้นไม้ภายในอาคาร เป็นต้น ช่วงสุดท้ายของการนำเสนอในภาคเช้าวิทยากรรับเชิญได้แลกเปลี่ยนแนวทางการชี้วัดผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยสู่คามยั่งยืน ซึ่งทาง University of Hong Kong ใช้แนวทางการชี้วัดตามหลักการรายงานผลคามยั่งยืน เวอร์ชัน G4

(Sustainability Reporting Guideline: G4) ของ Global Reporting Initiative ซึ่งมีความน่าสนใจอย่างยิ่ง ในการเป็นตัวอย่างและขยายผลสู่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ช่วงบ่ายเป็นการนำเสนอผลที่ได้จากไปร่วมกิจกรรมงาน ISCN 2014 Conference รวมถึงการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยไทย โดย วิทยากรรับเชิญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี อิศรไกรศิลป์ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ทรัพยากร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นำเสนอความประทับใจ และสิ่งที่ได้จากงาน ISCN 2014 Conference ในการนำมาเป็นส่วนช่วยเสริมต่อนโยบาย และกิจกรรมการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความยั่งยืน รองศาสตราจารย์ ดร.กิติกร จามรดุสิต รองอธิการบดีฝ่ายสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยมหิดล นำเสนอ นโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดลสู่ Eco-University ภายใต้บริบทของการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษาและการเรียนรู้ นำเสนอ นโยบาย และกิจกรรมความสำเร็จของการพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืน ด้วย การผสมผสานอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเรื่องของสังคมลงไปนโยบาย ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ตันรัตนวงศ์ รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยนเรศวร นำเสนอ กิจกรรมการดำเนินงานเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยนเรศวรสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืน ซึ่งได้ให้แง่มุมมองของการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแง่ของกฎหมาย และการสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบไว้อย่างน่าสนใจ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญไชย สถิตมั่นในธรรม รองอธิการบดีด้านบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย นำเสนอแนวทางการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนตามแนวทางของ ISCN รวมถึงผลสำเร็จของกิจกรรมการดำเนินงานสู่ความยั่งยืนที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยไว้ได้อย่างน่าสนใจ ช่วงท้ายสุดเป็นเวทีของการถาม ตอบ จากผู้เข้าร่วมงานและวิทยากรรับเชิญ ซึ่งได้ทิ้งแง่มุมมองความคิดเชิง โครงสร้างของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนว่าจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีส่วนงานความ ยั่งยืน (Sustainability Office) ภายในองค์กร เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย ตรวจสอบ และรายงานผลตาม รายกิจกรรมต่างๆของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ได้อย่างน่าสนใจ รวมถึงการริเริ่มรวมตัวของมหาวิทยาลัย ภายในประเทศไทยในการสร้างเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยที่ยั่งยืน

สิ่งที่ได้จากการสัมมนาทางวิชาการตลอดทั้งวัน ทั้งกรณีศึกษาของวิทยากรต่างประเทศ และวิทยากร ภายในประเทศ สามารถสรุปได้ว่าสิ่งสำคัญของการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนยังคงต้องเน้นการบูรณาการ ของ 2 ส่วนสำคัญที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วในอดีต ได้แก่ 1) ส่วนของ Software ในด้านการกำหนดนโยบายที่ ชัดเจน การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่แต่เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย การ สร้างความตระหนัก และแรงกระตุ้นโดยเฉพาะนักศึกษาคนรุ่นใหม่ที่จะก้าวออกไปมีบทบาทสำคัญต่อสังคมใน อนาคต และการลงทุนที่จำเป็นต้องปรับแนวคิดของผู้บริหารหากต้องการความสำเร็จและความยั่งยืนในระยะ ยาว 2) ส่วนของ Hardware ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค ซึ่งต้องการแนวคิดของความคุ้มค่าใน การลงทุน รวมถึงความเหมาะสมต่อบริบท โครงสร้างพื้นฐานในแต่ละมหาวิทยาลัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เน้นความคิดเชิงสร้างสรรค์ด้วยการสร้างความมีส่วนร่วมจากนักศึกษา และเครื่องมือเพื่อการจัดการที่เหมาะสม

ในแต่ละบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย ทั้งนี้นโยบาย และแนวทางการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน อาจมีความคล้ายกันได้บ้างแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์และบริบทที่แตกต่างของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ สุดท้ายต้องขอขอบคุณสถาบันคลังสมองของชาติที่เป็นตัวกลางในการจัดเวทีดังกล่าว ด้วยหวังว่าสถาบันการศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสังคมจะเริ่มหันมาพัฒนาองค์กรตนเองสู่ความยั่งยืนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อองค์กรอื่นๆภายในสังคมต่อไปครับ

*****